

SÁRISÁP KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

JÓVÁHAGYOTT DOKUMENTÁCIÓ

Jóváhagyva a 92/2021 (XI. 02.) önk. határozattal

2021. 11.

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ

TERVEZÉSI ELŐZMÉNYEK

1. SÁRISÁP JÖVŐKÉPE 2030
SÁRISÁP FEJLŐDÉSÉNEK LEHETSÉGES FORGATÓKÖNYVEI
 - 1.1. Sárísáp jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan
 - 1.2. Sárísáp jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan
 - 1.3. Településfejlesztési elvek
2. SÁRISÁP FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK CÉLRENDSZERE
 - 2.1. A település fejlesztését szolgáló átfogó- és részcélok
 - 2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ
 - 3.1. A településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása
 - 3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változásokra
 - 3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre
4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE
 - 4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer
 - 4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

BEVEZETŐ

2012-ben kormányrendelet¹ született a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről. A rendelet szerint meghatározott időn belül (legutóbbi módosítása szerint: 2021. dec. 31-ig) el kell készítenie a településeknek a megváltozott követelményrendszer szerint kidolgozott településfejlesztési koncepciót (a továbbiakban: TFK), valamint a fejlesztési dokumentumra épülő, azzal összhangban lévő új rendszerű településrendezési eszközöket. 2022. január 1-től megszűnik az eszközök alkalmazhatósága, s helyükbe az országos érvényű általános jogszabályok lépnek. Ekkor TFK és hatályos tervben kijelölt fejlesztési területek hiányában a támogatási pályázatokon nem vehet részt az érintett település.

Fentiek elkerülése érdekében Sárisáp Község Önkormányzat Képviselő-testülete 2019. augusztusában döntött a fejlesztési dokumentuma kidolgozásáról és a településrendezési eszközei megújításáról. Indokát adta továbbá az önkormányzati döntésnek, hogy az elmúlt 20 év alatt számos jelentős változás következett be a településen, a járásban, a szűkebb és tágabb környezetben. Az elmúlt évek során a reálfolyamatokban és a közelmúltban a közigazgatásban végbement és az intézményi feladat ellátási viszonyok terén bekövetkezett módosulások, a gazdasági válság hatásai és a településfejlesztést is érintő jogszabályi változások együttes ismeretében hozta meg e fontos döntését Sárisáp Önkormányzat Képviselőtestülete.

TERVEZÉSI ELŐZMÉNYEK

A 2020-ban készülő településfejlesztési dokumentum támaszkodik a korábbi településfejlesztési koncepcióra, a települést érintő tervekre és programokra és figyelembe veszi azokat a körülményeket, amelyek a település fejlesztésére hatással lehetnek. Mindezek beépülnek az új jogszabályi követelmények szerint készült koncepcióba.

A településfejlesztési koncepció *definíciója*: a fejlesztések összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezési eszközöket megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati területfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, gazdasági, a környezeti szempontoknak és ez ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe.

A településfejlesztési koncepció *célja*, hogy integrálja a település folyamatos működésének, fejlesztésének és vezetésének feltételeit, továbbá hosszú távra irányt mutasson a település lakosságának, valamint a helyi döntéshozóknak – a közös értékekre és célokra összpontosítva – a településfejlesztéssel kapcsolatos döntések meghozatalában.

A településfejlesztési koncepció *feladata*: meghatározni a település jövőképét, a település érdekeinek legjobban megfelelő megvalósítást adni a helyi társadalmi, gazdasági, műszaki, intézményi, környezeti, természeti és ökológiai problémákra, az ennek érdekében hozott önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglalni, valamint megmutatni az együttműködés és alkalmazkodás lehetőségét a hazai és nemzetközi fejlődési trendekhez. A koncepció, a településszerkezeti terv, az arculati kézikönyv és a településképi rendelet egymással tartalmi összhangban készül. A koncepció lapot szolgáltat a településszerkezeti terv elkészítéséhez.

Jelen dokumentum a kormányrendelet előírásainak megfelelően elkészült munkaközi változat, mely tartalma megfelel a kormányrendelet 2. sz. mellékletben meghatározott követelmények I.

¹ 314/2012- (XI. 8.) Korm. rendelet

pontjában rögzítetteknek. Jóváhagyásra történő előkészítése, véglegesítése a széles körben lezajló véleményezési folyamat eredményeként lehetséges.

A jogszabályi és magasabb rendű tervi háttér: A tervhierarchiának megfelelően a terület és településfejlesztési koncepciók egymásra épülnek. Az országos koncepcióra épülő a megyei területfejlesztési koncepció, mely pedig a településfejlesztési koncepcióknál szolgál alapul.

➤ **Nemzeti Fejlesztés 2030**– az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (**OFTK** az Országgyűlés 1/2014. (I.3.) OGY határozata) átfogó fejlesztési céljai:

1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés.
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom.
3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme.
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

➤ **Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Koncepciója – 2014**

A **célrendszer** struktúrájának felépítése során három nagy **átfogó cél** került meghatározásra:

- A1 Városhálózati csomópont: XXI. századi urbanizált táj (A gazdaság motorja az élhető, szolgáltató, klímataudatos városeggyüttes),
- A2 Duna menti térség új minősége (Határon átnyúló erős kapcsolatokra épülő új környezet, új szerepek, új imázs),
- A3 Megyei vidéki tájak új egyensúlya (Több szinten kooperáló erős vidéki közösségek)

A megye **területi stratégiai céljai**:

- T1 Városhálózati csomópont nagytérségi integrációja, hálózatok, gazdaság és társadalomfejlesztés
- T2 Ikervárosok és térségük határon átnyúló együttműködése, nemzetközi térszervezés,
- T3 Duna mente struktúraváltása
- T4 Kisalföldi agrárregió versenyképességének, népességeltartó és alkalmazkodó képességének megerősítése,
- T5 Dombvidéki komplex tájgazdálkodásra épülő helyi gazdaságnak, szolgáltató funkcióinak és alkalmazkodóképességének megerősítése.

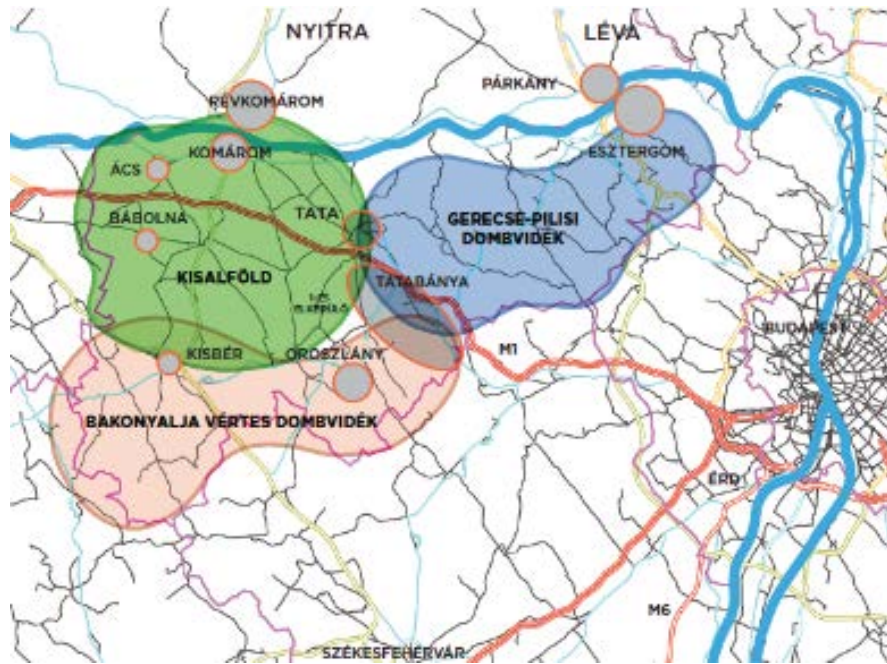
Specifikus célok:

- S1 A megye gazdaságának és vállalalkozási struktúrájának diverzifikálása, kiemelkedő gazdasági pozíciójának stabilizálása,
- S2 Aktivitás, kreativitás és társadalmi integráció kibontakoztatása,
- S3 Meglévő ipari parkok telephelyvonzó képességének növelése, rozsdá- és barnamezős területek differenciált újrahasznosítása, tájsebek rehabilitációja.

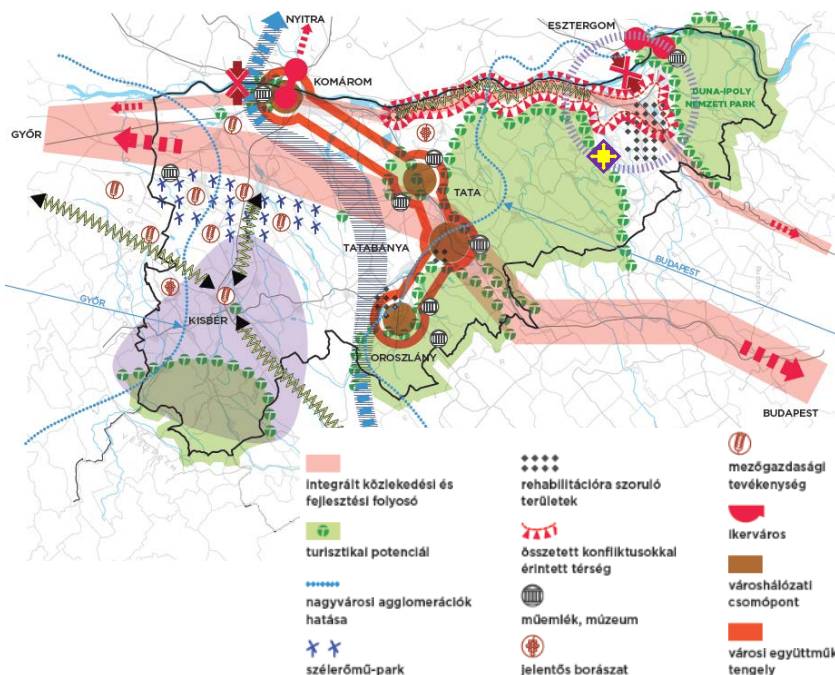
Sárisápot érintő megyei átfogó cél: „a vidéki tájak új egyensúlya” a több szinten kooperáló erős vidéki közösségek megteremtésével.

A megyei fejlesztési koncepció megfogalmazása szerint a megyei vidéki tájak egyensúlyának egyik alapja a dombvidéki tájak differenciált fejlesztése. A mozaikos táj adottságainak megfelelő művelési kultúrák szétestek, részben eltűntek. Van, ahol a népesség elköltözik, előregedik, elszegényedik.

Ennek megelőzésére, illetve a kedvezőtlen folyamatok lassítására az innovatív vidékfejlesztési eszközök alkalmazása (Közösség Által Irányított Helyi Fejlesztések), a korszerű víz és erdőgazdálkodásban, decentralizált energiagazdálkodásban, a diverzifikált tájhasználatban rejlő helyi gazdaság fejlesztési lehetőségek és a fejlődési tengelyekhez való kapcsolódás erősítése együttesen szükséges.

A megye területi céljai között Sárissáp szempontjából figyelembe veendő: „Dombvidékek komplex tájgazdálkodásra épülő helyi gazdaságának, szolgáltatói funkcióinak és alkalmazkodóképességének megerősítése az alábbi prioritások mentén. 1. A komplex dombvidéki tájgazdálkodás szervezeti, intézményi és társadalmi feltételeinek felépítése. 2. Életképes, több lábbon álló erdőgazdasági vertikum felépítése (amennyiben a javasolt erdőtelepítések Sárissáp területén megvalósulnak), mely ágazat a helyi foglalkoztatási és a jövedelemtermelő képességet növelheti. 3. A táj mozaikosságát, stabilitását és a helyi gazdaság diverzifikációját erősítő agrárvertikum ösztönzése. (Pl. szőlő, gyümölcs, csonthéjas ültetvények telepítésével, innovatív tájtermékek, helyi márkák, rövid értékesítési láncok felépítése.) 4. Tájértékekre, helyi gazdaságra és munkaerő-kapacitásra épülő „traded jellegű” szolgáltatási paletta felépítése. (Pl. turizmus és rekreáció.) 5. Dombvidéki térségek elérhetőségének térségi szinten összehangolt fejlesztése.

← Megyei érték és konfliktustérkép
 ◆ Sárissáp területi elhelyezkedése

A megyei TFK a települési önkormányzatok számára szóló üzenetében hangsúlyozza a megye településhálózati adottságait, a funkcionális várostérségeinek többközpontúságát, melyek vonzókörzetei nagymértékben átfedésben vannak. A kialakult spontán munkamegosztás, a közös munkaerőpiac előnyei összehangolt térségi szintű rendszerekben, együttműködésben hasznosulhat, ezért javasolja, hogy a funkcionális várostérségek mielőbb hozzanak létre Területfejlesztési Önkormányzati Társulást, s kezdjék meg kidolgozni közös programjaikat.

➤ **Sárisáp Község Településfejlesztési Konceptiója (1999/2020)**

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól a terület- és településfejlesztést a helyi önkormányzatok, vagyis a települési önkormányzatok feladatai közé sorolta. A településfejlesztési koncepció, a településfejlesztési stratégia és a településrendezési eszközök, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézmények tartalmi követelményeit, valamint azok kidolgozása, egyeztetése, elfogadása és közzététele részletes szabályait a 314/2012-(XI. 8.) Korm. rendelet határozza meg.

Sárisáp 1999-től érvénybe lépő TFK-ja leváltását annak szerkezeti, s részben tartalmi korszerűtlensége, a jogszabályi változás, az új nemzeti és megyei területfejlesztési dokumentumoknak való megfelelés és az új 2020-at követő 2030-ig tartó célokhoz és pályázati feltételekhez való alkalmazkodás igénye váltotta ki.

A „Sárisáp TFK – 2020” a megelőző fejlesztési dokumentumokra épül, a korábban megfogalmazott fejlesztési irányokat fenntartva, az elveket aktualizálva új szerkezetbe foglalva ad hosszú távra szólóan a község számára megújult fejlesztési koncepciót.

A TFK biztosítja a településfejlesztés összehangolt megvalósulását, megalapozza a település rendezését, rendszerbe foglalja a község közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket.

A koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, melynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszereknek van döntő szerepe.

A településfejlesztési koncepció a társadalmi, gazdasági és a civil szereplők széleskörű bevonásával, a vélemények figyelembevételével határozza meg a település jövőképét. A felvázolt jövőkép alapján a közös célok érdekében a hozzá vezető út programot ad az önkormányzat számára. A TFK a község társadalmi, gazdasági, valamint területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszú távú jövőképet, valamint település-fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg.

1. SÁRISÁP JÖVŐKÉPE 2030

SÁRISÁP FEJLŐDÉSÉNEK LEHETSÉGES FORGATÓKÖNYVEI

Három lehetséges forgatókönyv kerül bemutatásra, melyek mindegyike reális fejlődési pályát ír le Sárisáp esetére a jelen helyzetből kiindulva, s az elmúlt időszak tendenciáit figyelembe véve.

A „**stagnáló község – álmos falu**” forgatókönyv annak a folyamatnak a felerősödését írja le, mely az elmúlt 15-20 év alatt lezajló Sárisápot érintő társadalmi, gazdasági változásokból következhet. A község gazdasági ereje lassan változik, fokozatosan gyengül. Lendületet adó, -potens vállalkozások helyben nem fejlődnek ki, s ilyenek nem települnek be a faluba. A helyben elérhető szolgáltatások mérsékelt és speciális igényekre alakulnak át. A település dinamizmusát képviselő fiatalabb korosztály „kijár” „eljár” a faluból, akkor is, ha alvó/lakó helyét fenntartja a faluban, aktivitását a falun kívül, munkahelyét jelentő környékbéli városokban, dinamikusabb településeken fejti ki. A kedvező környezeti adottságok ugyan helyben tartják a lakosságot, de folyamatosan és drámai mértékben csökken a fiatalok és a fiatal családok száma, részben a születések csökkenése, s még inkább a nagy mértékű elvagyódás miatt. A korcsoportok, korosztályok közötti arányok jelentősen megváltoznak, megnő az időskorú népesség száma. A helyi szolgáltatások egyre jobban szűkülnek, alapszinten maradnak,

A „**külső gazdaság bővületében**” forgatókönyv szerint a faluban látszólagos egyéni gyarapodás tapasztalható, az aktív lakosság más településen hasznosítja munkaerejét, tudását, mellyel más település gazdasági növekedését szolgálja, e közben az otthonát jelentő faluban a gazdaság leül, a haladás megreked, egyre nagyobb különbség jelentkezik a munkahelyet adó település szolgáltatási színvonala, összetettsége, választéka és a lakóhelyet biztosító község szolgáltatási képessége között. A lakosság tartós helyben maradása bizonytalanná válik. Rövid életű, külső igényeket kiszolgáló, egymástól elszeparálódó, egymást nem ismerő, helyi kisvállalkozások sora jön létre. Mindez bizalmatlanságot és a belső erők szétzilálását eredményezheti. Mivel az üzleti szolgáltató vállalkozások nem tartanak fenn jól látható telephelyet, ezért nem kelt feltűnést, hogy a mikro-vállalkozásokban elmarad a generációváltás, s a '90-es évek vállalkozói nemzedéke nyugdíjba vonulása után, nem áll rendelkezésre utánpótlás a vállalkozások továbbvitelére.

A „**integráló gazdaságú, aktív lakónépességű község**” forgatókönyv egy felvirágzó gazdasági szerkezetváltás lehetőségét ragadja meg. Sárisáp gazdasága több feltörekvő piacon is megvetheti lábát: a környezetipar, az építőipar, a személyre szabott gyógyászat területén. A faluban lendületesen bővül a fejlett technológiával rendelkező vállalkozások száma, mérete, melyek nem a fizikai megközelíthetőség függvényeként fejlődnek, hanem olyan fejlesztési projektek következményeként, melyekben nagy a tudásalapú hozzáadott érték, ahol a kreativitás, a kitartóan újat kereső és egymásba kapcsolódó bizalmon alapuló vállalkozói kör a változás motorja, a belső kapcsolatok erőssége. Az egyes gazdasági tevékenységcsoportok közötti határok átjárhatók, a tudás és az erőforrások intenzív megosztása a vállalkozások versenyképességét erősíti. A vállalkozások, a civil szervezetek és az emberek együttesen lépnek fel a társadalmi, környezeti kihívások területén. Felértékelődnek a helyben termelt, feldolgozott és nagy arányban helyben hasznosuló termékek. A mezőgazdasági területek elsődlegesen a helybeliek igényei szerint hasznosul, az állattartás olyan ága indul meg, mely a helyi takarmányozásra alapul, s amely a természeti adottságok figyelembevételével fejlődik ki.

A tudás és technológia helybeni megosztását elősegíti, hogy az önkormányzat és a vállalkozások olyan menedzsment feladatokat látnak el együtt, partnerségben, ami kiterjed a település- és projektfejlesztési feladatokra, befektetés-ösztönzésre, a község egészét érintő márképítés és egyéb

marketing tevékenységszervezésére, a programok animációjára. A közösséget érintő beruházásokban előtérbe kerül a befektetői szemlélet, idővel a község a fejlesztések révén keletkező közvetlen és közvetett bevételeket elkülönítetten kezeli, illetve visszaforgatja újabb fejlesztésekbe. A folyamatos fejlődés alapja az egyre erősebb közösségi érzés, a község felismert értékei és az itt élők identitása közötti mind szorosabb kapcsolat

1.1. Sárisáp jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

„Sárisáp múltját tisztelő, jövőjét hittel építő bizalomra alapozó község”

Sárisáp elkötelezett híve az „intelligens és fenntartható településfejlesztésnek”, melynek megvalósításához az önkormányzati, az állami, a civil és az üzleti partnerek kezdeményezéseinek összefogását tűzi ki célul.

Sárisáp olyan intelligens település² kíván lenni, melyben: innovatív a településfejlesztés, jelentősen csökken a környezeti terhelés, fokozottan javul a községben az életminőség, s nagy előrelépés jön létre az infokommunikációs eszközökkel segített közigazgatás hatékonyságának növelésében.

A község jövőképeinek megalkotásakor nem a jelenlegi társadalmi, gazdasági folyamatok megjelölt időtávra való előrevetítése történik, hanem a javasolt beavatkozások eredményeként elérendő jövőkép fogalmazódik meg.

Összefoglalva 2030-ra Sárisáp térségével együttműködő, a kulturális, gazdasági és közösségi szolgáltatásokat részben helyben, részben a térségével megosztva biztosító település, mely lakó+munkahelyi szerepében megerősödve a kulturális örökségére, a táji, a természeti értékeire vigyázva az innovatív tudásalapú, a hozzáadott értéket termelő helyi és térségi gazdaságára épít. Pozíciója megerősödik az építőiparban, a személyre szabott speciális szolgáltatásokban, az agrárgazdaságban (mind az állattenyésztéssel, mind a kertgazdálkodással összefüggésben), a rekreációs célú területigényes szolgáltatásokban, a hobbi turizmusban és a vidéki gasztrókultúrában.

Társadalmi jövőkép

Sárisáp 2030-ra a környezeti adottságai és meghatározottságai következtében a községben élő és egyre nagyobb arányban helyben dolgozó népesség viszonylag fiatal és kreatív, az újak befogadója, a több-nemzetiséget megőrző és szabadszellemű. Sárisáp kiegyensúlyozott korösszetételű, stagnáló népességű nemzetiségi összetételét megőrző lakossággal rendelkező település. A község állandó lakosságának száma 3 ezer fő körül rögzül.

Gazdasági jövőkép

Sárisápon a helyi természeti és humán erőforrások szabad kapacitásának egyre nagyobb arányban helyben történik a használatba vétele. Erősödő több lábbon álló gazdasága lesz a községnek. A vállalkozások teljesítménye stabil, növekedésük erős és fenntartható.

Az önkormányzat az innováció ösztönzésével és a komplex technológiafejlesztések támogatásával segíti a helyi vállalkozások alapítását és külsők letelepedését. A helyben működő vállalkozások együttműködései erősek és sokrétűek, a község és térsége gazdaságának hálózatosodása megkezdődik.

Környezeti jövőkép

A község adottságait figyelembe véve a klímaváltozás hatásaira felkészülten, azokat kompenzálva megfelelő színvonalú, jól működő lakó- és munkahelyi környezetet biztosít. Kielégítően kiépített

² Intelligens Város: Smart City

infrastruktúrával, villámárvízvédelmi rendszerekkel hatékonyan óvja táji-természeti és épített értékeit.

A társadalmi-gazdasági, a táji-természeti és az épített környezeti jövőkép együttes eredménye 2030-ra és azon túlra:

- Sárisáp a tágabb térségen belül innovatív tudást birtokló, a térségi gazdaságba ágyazódó kreatív helyi gazdaságot működtető, kultúrát őrző és teremtő község.
- A község őrzője a táji-természeti és épített értékeit védő, a többszínű kultúráját gazdagító, a múlt örökségét tiszteletben tartó az újat értékelő, helyben lakó embereknek, közösségeknek. A község lakosságának száma stagnál, jelentősen nem csökken.
- A települési környezet fejlesztése megvalósul, felkészülten a klímaváltozás hatásaira.

A jövőkép céljai:

Egészséges környezet biztosítása: kiemelt cél a kiváló adottságú természeti környezet megőrzése a jövő nemzedéke számára. Az egészséges környezetet úgy tudja biztosítani a község, ha az épített és a természeti környezet értékeinek megóvása, a tájkép és a tájszerkezet harmóniája mellett létrejönnek a funkcionáló, biológiailag aktív közösségi zöldfelületek és rekreációs zöldterületek. A környezet alakításában különös gondot kell fordítani a klímaváltozás következtében előálló rendkívül aszályos és szélsőségesen csapadékos időszakokra, a községépítészeti, építészeti és kertépítészeti módszerekkel mérsékelni/fokozni kell a csapadékvizek fogadását és visszatartását, majd hasznosítását oly módon, hogy a község lakosságát érő klimatikus terhelések mérséklődjenek. A föld feletti hálózat föld alá telepítésével lehetőség nyílik a föld feletti terekkel, a közterülettel való racionális gazdálkodásra, fasorok telepítésére, továbbá a szélsőséges csapadékesemények, villámárvizek elvezetésére igénybe vehető területtel. Sárisáp jövőképe, a jó levegő és fasorokkal rendelkező zöld falu lehet.

Kapcsolódó specifikus cél: a „Kompakt település” formálása újabb beépítések a meglévő beépített területekhez szervesen kapcsolódjanak, a beépítés mértékének és magasságának korlátozása a táji és természeti környezet megóvását szolgálja. A lakóterületek és gazdasági területek fejlesztésére kijelölt területek ütemezetten, a fenntarthatóság, a közszolgáltatások szinten tartásának figyelembevételével kerülnek használatba.

Fenntartható, megőrzött helyi társadalom: a demográfiai mutatóit tekintve a társadalomszerkezet megőrzésének, romlása megakadályozásának előfeltétele a helyi társadalom integráltságának erősítése és folyamatos jobbitása. A számos meglévő civil szervezet és közösség a község természetes erőforrása, ha konszenzusra alapul és közös célra orientálódik. A helyi társadalom integrálódása pozitívan hat a község és térsége kapcsolatára is. A fenntartható egészséges helyi társadalom kinevelése és helyben tartása is kiemelt stratégiai cél. Ennek eléréséhez a sportolást a szabadidős tevékenységet szolgáló helyszíneket szaporítani kell, olyan módon, hogy az a helyi lakosságot szolgálja, s az ifjúságot a községben maradásra ösztönözze. A városokban tanuló és kezdetben ott dolgozó fiatalabb korosztályok is családalapítás idején otthonra lelnek Sárisápon, helyben maradva, vagy idővel visszatelepelve a községben tervezik jövőjüket. A községi hagyományokat megőrző, a történelmi múltat ismerő és tiszteletben tartó, Sárisáphoz erős kötődést biztosító családi és baráti közösség él a faluban.

A község gazdaságának dinamizálása: a község gazdasági szerkezetének kialakítását segítő intézkedések szükségesek; az önkormányzat által szervezett együttműködési rendszer kialakítása nélkülözhetetlen; mely az erőforrások magas hatékonyságú és széles körű mozgósítását igényli, hiszen az önkormányzat a kitűzött célok jelentékeny hányadának eléréséhez nem rendelkezik közvetlen eszközrendszerrel, csupán jól megválasztott partnerei révén érheti el azokat. A helyi gazdaság

elsősorban a kis- és középvállalkozókra alapuló gazdaságfejlesztésben bízhat. Az agrárgazdaságban a saját gazdálkodási hagyományokra, vagy újak megismerésére és a természeti adottságokra alapozva lehet fejlesztést remélni.

1.2. Sárísáp jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

A község Magyarország fejlődő régiójában helyezkedik el, de táji, domborzati és megközelíthetőségének adottságai miatt a Gerecse-Pilis dombvidékének olyan belső térségi része, amely elsődlegesen a komplex tájgazdálkodásra építhet, s jövőképe alapján Sárísáp a Dorogi kistérség összehangolt fejlesztését alakítva annak egyik meghatározó községe marad. Sárísáp tovább erősödve az adottságaira alapozottan a térségi kapcsolatainak megfelelő kialakításával megtalálja helyét a térségében.

1.3. Településfejlesztési elvek

A településfejlesztés kiválasztott két fő elve a fenntarthatóság elve, valamint a partnerség-együttműködés elve.

A fenntarthatóság elve:

„A fenntartható fejlődés biztosítja a környezeti források folyamatos használatát, a jelen és a jövő nemzedékek tényleges igényeinek kielégítését, nem károsítja a környezetét, nem okoz irreverzibilis változást és megőrzi a természet erőforrásait, biológiai sokféleségét. A fenntartható fejlődés olyan formája a fejlődésnek, mely a jelen igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének lehetőségétől.”

A fenntarthatóság fő jellemzői: fenntartja az élet általános minőségét; biztosítja a természetes erőforrások folyamatos elérhetőségét, elkerüli a tartós környezeti károkat.

A környezeti fenntarthatóság a természeti tőkére, a gazdasági fenntarthatóság az ember alkotta tőkére, míg a társadalmi fenntarthatóság a társadalmi és humán tőkére épül. A másik rovására következmény nélkül egyik sem fejleszthető. Kiegyensúlyozott figyelembevételükkel lehet kiegyensúlyozott fejlesztésüket biztosítani.

A koncepció készítése, a jövőkép és a célok, valamint azok elérését biztosító intézkedések, feladatok meghatározása az alábbi elvek szem előtt tartásával történtek:

- fenntartható a klímahatásokat kompenzáló, energiahatékonyságot javító fejlesztések alkalmazása,
- a települési öntudat erősítése; a községhez, mint otthonhoz való kötődés biztosítása,
- a helyi természeti-, kulturális- és humán értékek felismerése és védelme,
- partnerség és közösségi részvétel biztosítása,
- helyi foglalkoztatáshoz való hozzájárulás,
- a fiatalok helyben tartása,
- családbarát szempontrendszer érvényesítése,
- térségi hálózatok létrehozása, a már kialakult hálózatokra való rákapcsolódás.

A társadalmi fenntarthatóságot biztosítja az egészségmegőrzés, az egészségtudatosság, a közösségi kapcsolatok erősítése, a szolidaritás.

A gazdasági fenntarthatóságot a több lábbon álló, diverzifikált gazdaság útján lehet elérni, melynek kiépítéséhez szükség van a magas termelékenységre és innovációra, a helyi gazdaságszerkezet kiegyensúlyozására.

A környezeti fenntarthatóságot biztosítja:

- a települések közötti mobilitást segítő fejlesztések térnyerése,
- a víz, mint érték, a víz, mint veszélyforrás felismerésből fakadó csapadékvíz-rendezési, árvíz-védelmi megoldások alkalmazása, hatékony vízgazdálkodás megvalósítása,
- aktív energiagazdálkodás a települési szolgáltatásokban, a civil háztartásokban, a működő gazdaságban.

Külön kell említést tenni a közműfejlesztési koncepcióról, s azon belül is az energiaközmű fejlesztési javaslatokról, elvekről.

A település jövőképét alakító településfejlesztési koncepció, a településnek, mind az épített, mind a természeti, mind pedig gazdasági és társadalmi környezetére vonatkozóan, fejlesztési irányokat határoz meg, amelyhez szervesen kapcsolódnak közmű- és elektronikus hírközlést érintő fejlesztési feladatok és célkitűzések is.

A fejlesztési szándékokat befolyásolják az épített és természeti környezetet egyaránt érintő klímaváltozási hatások. A szélsőséges csapadékesemények és a felmelegedés alapvetően befolyásolják a településen az élhetőséget, a termelőképességet, a gazdasági tevékenységet. Ezek fenntartása érdekében a klímaváltozás hatásainak kompenzálására fel kell készülni, és ezek jelentősebb közműfejlesztést igényelnek.

Az élhetőség és termelőképesség fenntartása a klímaváltozás okozta szélsőséges időjárás, a nagyobb csapadékesemények és az általános felmelegedés előfordulása mellett is, a közműellátással szemben új igényeket támaszt.

A klímaváltozás okozta felmelegedés kezelése jelentős energiaellátási fejlesztést fog okozni. A téli fűtési szezonban várható energiaigényt a nyári túlmelegedés elleni klímavédelem energiaigénye meg fogja haladni. A fűtési hőszükséglet kielégítésére a település felkészültnek lenne tekinthető, ha a fűtési hőszükséglet kielégítésében a nem vezetékes energiahordozók szerepe nem lenne ennyire jelentős. A nem vezetékes energiahordozók okozta környezetterhelés csökkentése a téli hőszükséglet energiaellátásához is igényel környezetterhelést csökkentő fejlesztést. A nyári túlmelegedés elleni védelmet nyújtó hűtés energiaszükségletének kielégítésére pedig fel kell készülni, mert erre egy-egy telek egyedi megoldásának kivételével, település-szinten dominánsan igényelt többlet villamosenergia ellátásra, megfelelő hálózati háttérrel a település nincs felkészülve.

A nyári klíma üzemeltetés gazdaságos fenntartásához szükséges megújuló energiahordozó hasznosítás kiépítésénél egyidejűleg a téli energiaellátás környezetkímélőbb megoldásának igényét is figyelembe kell venni. A felmelegedés kompenzálása érdekében megvalósítandó beruházásra, illetve a levegő minőségének a javítására helyi gazdasági fedezet nem áll rendelkezésre. A helyi gazdasági fedezet pótlására állami, vagy pályázati források bevonása szükséges.

A település fejlődését, a település környezeti állapotának javítását, a klímaváltozás okozta hatások kompenzálását szolgáló közműfejlesztések beruházására a települések korlátozott gazdasági fedezettel rendelkeznek, erre alapították az EU-ban a SECAP pályázati keretet.

A SECAP pályázat előkészítéséhez az EU felkérésére a tagországok elkészítették a nemzeti klímastratégiájukat, amelyet Magyarország is teljesített. Az elkészített dokumentációban azonban a környezeti állapotot érintő levegőminőség javításánál a dekarbonizáció fontosságát megelőzve az agrár tárca igényét preferálták. Azért reálisan várható, hogy elkülönítve, a dekarbonizációs beruházásokra az önkormányzatoknak is lesz lehetősége pályázni, de erre az önkormányzatoknak fel kell készülni.

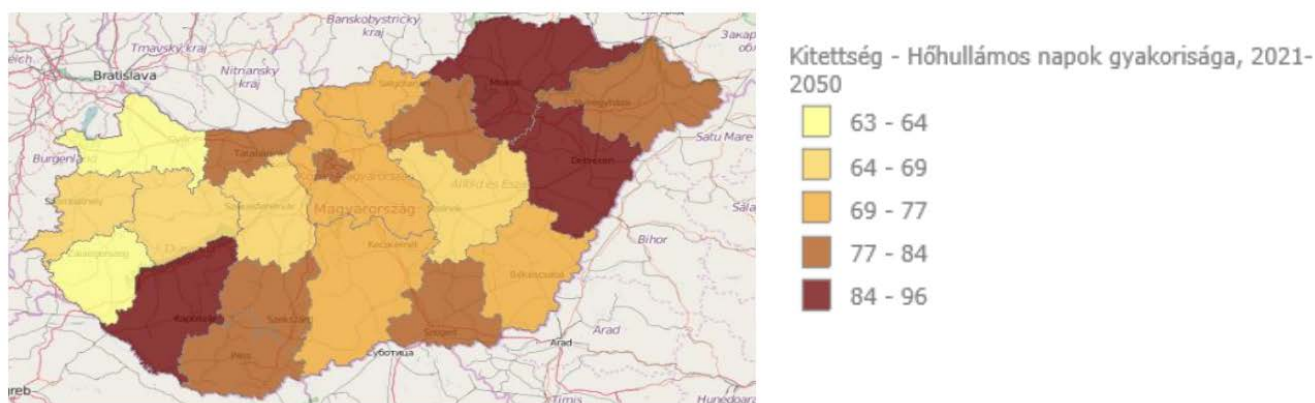
A beruházás(ok) eredménye a levegőminőség jelentős javulása, amely egy-egy település vonzóképességét jelentősen emeli, s ez kiemelten fontos egy olyan település számára, amely kis hullámmal rendelkező települések közé sodródik.

A felkészülést elindítani a lakosság tudatformáló tájékoztatásával kell, azon keresztül felmérve a lakosság ez irányú fogadóképességét. El kell készíteni a levegőminőség javító dekarbonizációs akciótervet, amely a pályázás lehetőségére utat nyit.

A pályázat igénybevétele segítheti a települést a tervek megvalósításához, ehhez előzetesen akciótervet kell készíteni, amely a tényleges dekarbonizációs feladatokat és a klímaváltozás hatás-kompenzálásának terveit, lépéseit rögzíti.

A település energiaellátásának jövőjében, a megújuló energiahordozó hasznosítással, annak a fogyasztás, termelés kiegyenlítésében meghatározó szerepet kapó villamosenergia hálózati rendszere ma sem biztosít üzembiztos szolgáltatást. A klímaváltozás hatására jelentkező szélhatások a hálózatok föld feletti rendszerének üzembiztos működését nem biztosítják. A szolgáltató a hálózatának átépítésében nem érdekelt, a településnek a hálózatok föld alá történő átépítésére nincs gazdasági lehetősége. Az ez irányú fejlesztési szándékot is az energiaellátás korszerűsítése akciótervnek részeként lehet meghatározni. A megújuló energiatermelés gazdaságosságát szolgáló ad-vesz rendszer villamosenergia hálózatfejlesztését a meglévő elosztó hálózati rendszer felújításával összekapcsoltnak kell megvalósítani.

Éves hóhullámos napok várható gyakorisága 2021 és 2050 között (forrás: NATÉR)

Komárom-Esztergom Megye magas hóhullámkitettséggel rendelkezik az következő 30 évben

Partnerség és együttműködés elve

A község térségét képező településhálózatba kell, hogy integrálódjon Sárísáp, s találja meg szerepét benne. Elengedhetetlen a kistérségi együttműködés újraélesztése, tartalommal történő megtöltése. Meg kell keresni a kölcsönös előnyökön, a munkamegosztáson alapuló együttműködés feltételrendszerét, a térszerkezeten belüli funkcionális megosztást. Széleskörű, informális kapcsolatot kell kiépíteni a helyi civilszervezetekkel, a valós és tartalmas partnerségi együttműködést gyakorolni, esélyegyenlőséget biztosítani. A testvérvárosi kapcsolatok szélesítésével azokat valós tartalommal kell megtölteni.

2. SÁRISÁP FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK CÉLRENDSZERE

2.1. A település fejlesztését szolgáló átfogó- és részcélok

2.1.1 ÁTFOGÓ- ÉS SPECIFIKUS/RÉSZCÉLOK

A. ÉRTÉKET MEGŐRZŐ, ÉRTÉKET TEREMTŐ FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS BIZTOSÍTÁSA

A.1. *A kistérségi kapcsolatok erősítése hálózatépítéssel, közlekedésfejlesztési elemekkel*

- A kistérségi kapcsolatok jelentős mértékben függenek a szervezeti, az intézményi és a társadalmi kapcsolatok kialakításától, létrehozásától működésétől. A hálózatépítés fontos a gazdaság, a kultúra a turizmus, a közösségi közlekedés, a közszolgáltatás terén egyaránt.
- Nem nélkülözhető a személyes kapcsolat sem, mely a közlekedésfejlesztést igényel a térségi települések között. A Kelet-Nyugat irányú kapcsolatok hiánya körülményessé teszi Epöl-Nagysáp vagy Csolnok irányába történő kapcsolatot, mind gépjárművel, mind pedig kerékpár útján.

A.2. *Kiegyensúlyozott települési térszerkezet, kompakt településszerkezet biztosítása*

- A völgyi adottságok következtében az É-D-i irányban elnyújtott településszerkezet megkívánja a lehetséges mértékű keresztirányú, azaz a K-Ny-i irányú fejlődését a községnek.
- A belterülethez közvetlenül kapcsolódó fejlesztési területeken kívül egyéb beépítésre szánt terület a közigazgatási területen belül nem jöhet létre.
- A település szerkezetének tömbösítése, a település-belsejébe ékelődő külterületi részek belterületbe vételének intenzívebb területhasználatának szorgalmazása.

A.3. *Fenntartható településüzemeltetést biztosító közműfejlesztések megóvása, újak kialakításának elősegítése*

- Dekarbonizációs akcióterv készítése az energia termelésmegújuló energiahordozó hasznosítás kiépítésé.
- Az ingatlanok fenntartási költségeinek csökkentése.
- Az ez ügyben történő lakossági tájékoztatás, esetleg oktatás fontossága.

A.4. *A községfejlesztés összhangban a kulturális örökség, a táji- és a természeti értékek megőrzésével*

- Falufejlesztő és hagyományörző, helyi értékmentő társaság létesítése, működésének segítése.
- Helyi táji- és természeti értékek megismertetése, lakossági, oktatási-nevelési intézmények összefogásával.
- A helyi táji és természeti értékek mellett az épített örökség, település arculat formálás, „esztétikai” nevelő-oktató programok szervezése.

A.5. *A községi népesség társadalmi összetételének megőrzése, demográfiai mutatói romlásának megakadályozása*

- A fiatal lakosság helyben tartása, a családalapítást tervezők lakáskörülményeinek segítése helyi eszközökkel.
- Az idősebb korosztály aktivitásának igénybevétele.
- Rekreációs célú területek kialakítása a legkülönbözőbb korosztályok számára.
- Baba-mama-nagymama programok, s azok helyszíneinek kialakítása.
- Nemzetiértékek ápolás – akár a „testvér” (nem csak külhoni) településekkel közösen.

B. A GAZDASÁG DINAMIZÁLÁSA

B.1. A gazdaság szerkezetének javítása

- A helyi „okos gazdaság” kialakításának segítése – a vállalkozásokat és az innovációs ökoszisztémákat támogató szolgáltatások, a vállalkozó kedvet és a produktivitást segítő képzések és inkubációs környezet biztosításával.
- A helyi gazdaság elkülönült részei közötti kapcsolatok erősítése; az innováció és a fejlett technológiák alkalmazásának ösztönzése.
- A helyi kulturális értékeken és helyi identitáson alapuló vállalkozási tevékenységek ösztönzése.
- A fiatal nemzedékek számára perspektívát nyújtó gazdasági tevékenységek, közösségi kezdeményezések és terek fejlesztése.
- Új vállalkozások alapítása, a vállalkozási kedv és a technológiai inkubáció erősítése.
- Az agrárgazdasági vertikum modernizációja helyi takarmánytermesztés, állattartás esetleg feldolgozás újraélesztése.
- Új típusú területhasználattal erdő és mezőgazdaság kialakítása.

B.2. Egyedi sajátosságon alapuló, magas hozzáadott értékkel bíró termékek és szolgáltatások fejlesztése

- A környezeti állapot szintjének emelése a helyi lakosság és a turizmus igényeinek figyelembevételével.
- Az idegenforgalomra és a turizmusra építhető területi potenciálok gazdasági fejlesztése.
- A vállalkozások közötti hálózatos együttműködések fejlesztése.
- Komplex, integrált közösségi programok fejlesztése.

B.3. A helyi vállalkozások fejlesztése – a hatékonyság és a minőség iránti elkötelezettség, a társadalmi felelősségvállalás erősítése

- Vállalkozói körök szervezése, oktatás-képzés helyi vállalkozók részére.
- Struktúra átalakításhoz igazodóan képzés, átképzés.
- Üzleti intelligencia fejlesztése.
- Helyi piaci és információs rendszer fejlesztése.

B.4. Megközelíthetőség javítása a nagytérségi és a kistérségi kapcsolatok javításával

- Az R100-as közútfejlesztés (megközelíthetőség javulása) következményeire (esetleges átmenő forgalommnövekedésre) való felkészülés a belterületi útszakaszon.
- Epöl – Sárísáp – Csolnok útvonalkeresés a kelet-nyugati irányú térségi útkapcsolat

B.5. A település belső közlekedési kapcsolatainak fejlesztése

- Az Únyi-patak lekeresztésével a Fő utca és a Május1 sor közötti kapcsolatok kiépítése.

- A Diófa utca és a Játsszótér köz közüti kapcsolatának kialakítása.
- A Hunyadi János u. közbenső szakaszának felújítása.
- Domboldali utcák rendezése
- Lakóterületi fejlesztéshez szükséges közterületek kialakításának előkészítése.
- Az országos út átkelési szakaszának felújításával szembeni elvárások (hálózati kapcsolatok, csomóponti kialakítások, útburkolat – vízvezetőrendszer - közlekedési zöldfelületek kialakítására előtervek, fejlesztési koncepciók kidolgozása.

C. A KÖRNYEZET MINŐSÉGÉNEK FEJLESZTÉSE

C.1. Egészséges környezet fenntartása

- A *hulladékképződés megelőzésére*, illetve csökkentésére irányuló technológiák támogatása, a gyűjtési rendszer strukturális fejlesztése, a lakossági és gazdasági szereplők szemléletformálása. A településen belül az elkülönített gyűjtési rendszer továbbfejlesztése, a minél nagyobb arányú újrahasznosítás és újrafeldolgozás gazdasági elterjedésének támogatása, szabályozókkal való ösztökélése. Mivel a hulladék tulajdonképpen elpazarolt anyag és energia, ezért a kevesebb keletkező hulladék, az újrahasznosítás és újrafeldolgozás révén nem csak a talajok és vizek szennyezésének csökkenése érhető el, de jelentős energia megtakarítással is jár, ami közvetett módon a klímaháztartás alakulására kedvezően hat.
- A vízgazdálkodás és vízminőség-védelem területén a csapadékvíz hasznosítására, vagy annak az elvezetésére szolgáló fejlesztések előtérbe kerülése, esőkertek szorgalmazása.
- Az ivóvízkészlet védelme. A vízminőség-védelem területén kiemelten fontos a sérülékeny környezetben levő Sárisápi karsztvíz bázis vízadó rétegeihez a szennyezés lejutásának a megakadályozása. A regionális szerepkörű vízbázis határozatban kijelölt védőterületein belül, különösen a felszíni vetülettel rendelkező „belső”, „külső” és a „B” jelű védőterületeken és a felszín alatti (rétegbeni) „A” védőterület határain belüli csak korlátozott terület-használat és tevékenység végezhető.
- A jó levegőminőség megőrzése.
- A csúszásveszélyes területeken a természeti adottságoknak megfelelő tájhasználat.
- A közművek üzemeltetésével okozott szennyezések csökkentése.
- Az utcák csapadékvíz elvezető hálózatának a megfelelő üzemelést és a kedvezőbb látványt adó igényesebb kialakítása, rendszeres karban tartása egy jól működő rendszer és rendezett utcakép elérése érdekében.
- Az iskolai szennyvíztisztító telepének felszámolása, a központi rendszerre való rákapcsolódás kialakítása.

C.2. A kulturális örökség és a természet védelmének megfelelő fejlesztések elősegítése

- A helyi identitástudat erősítése a nemzetiségi hagyományok gyűjtésével, megismertetésével.
- Az országos jelentőségű régészeti lelőhely és környezetének bemutatással összekapcsolódó hasznosítása.
- A zöldfelületi rendszer tájhozis növényekkel való fejlesztése.
- Nagy hangsúlyt fektetni az oktatásra, már egész kiskortól.

- A védett épített örökség környezetének javítása, értéknövelő kialakítása, a helyi értékvédelem támogatása.

C.3. A jól működő község, a lakókörnyezet fejlesztése, a közszolgáltatások fejlesztése

- Törekedni a települési szolgáltatások elérhetőségére a közlekedési és kommunikációs kapcsolatok fejlesztésével, és azok minél többek általi igénybevételével
- Okosfaluk³-okosönkormányzat programjának kidolgozása, megvalósítása, interaktív honlap működtetése, informatika-energetika-településszervezés- közösségi részvétellel.
- Térinformatikai rendszer kialakítása a Polgármesteri Hivatalban.
- Olyan életkörülmények alakítása, ahol a személyes biztonságot és az egészségügyi kondíciókat javító intézkedések jelen vannak, a turisztikát, az aktív kulturális, szabadidős és közösségi élményeket fejlesztő programok, a lakhatás körülményeit javító folyamatok működnek.

C.4. Az energiahatékonysági megoldások fokozása

- Az EU-ban megnyíló SECAP *támogatási keretbe való bekerülés*
- Energiahatékonyság a közintézményekben, s a lakossági építkezéseken
- Intelligens közvilágítás, közösségi energiahatékonyság fokozása.
- Mikroklimatikus viszonyok tudatos alakítása

C.5. A klímaváltozás hatásainak kompenzálása természetes és műszaki megoldásokkal

- A klímaváltozás a legnagyobb környezeti kockázatok egyike, ami nemcsak a gazdaságot, hanem közvetlenül a lakosság életmódját és életfeltételeit is érinti. Míg a klímaváltozás mérséklése globális összefogással érhető el, addig a kedvezőtlen hatásokra való felkészülés – a hatások jellegének és mértékének nagymértékű területi differenciáltsága eredményeképpen – minél alacsonyabb területi szinten valósítható meg a leghatékonyabban. Kiemelten fontos ezért a térségi és helyi szintű klímastratégia kidolgozása, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő helyi kapacitások megerősítése.
- További jelentős probléma, hogy a lakosság klímatudatossága, valamint az éghajlatváltozás helyi hatásairól való ismerete alacsony szintű, ezért kiemelten fontos feladat a *klímaváltozással kapcsolatos szemléletformálás erősítése*. A klímaváltozással kapcsolatos szemléletformálás a helyi klímastratégia kidolgozása révén bővül a lakosság, a helyi köz- és gazdasági szereplők klímaváltozással összefüggő ismeretei, mely következtében javul a klímaadaptációs intézkedések végrehajtásának hatékonysága.
- A klímaváltozás hatásaként jelentkező felmelegedés biológiai hatáscsökkentésére a közterületek, gyalogos közlekedési területek árnyékolásának növeléséhez fasorok telepítési lehetőségét kell biztosítani, amely a közművek felszín alatti és felszín feletti területfoglalásának korlátozásával oldható meg.

³ *Okosfaluk*: olyan település, amely természeti és épített környezetét, digitális infrastruktúráját, valamint a területén elérhető szolgáltatások minőségét és gazdasági hatékonyságát korszerű és innovatív információtechnológiák alkalmazásával, fenntartható módon, lakosainak fokozott bevonásával fejleszti.

C.6. Az Únyi patak és környezetének revitalizációja, a csapadékvíz rendszerben való szerepe megerősítésével

- Az Únyi patak rendezettségét elő kell segíteni a patak melletti vízgazdálkodási és árvízvédelmi sáv biztosításával, a patakba levezető nyílt árkok és övárkok torkolati szakaszának rendezésével, kialakításával, az adottságoknak megfelelő iszap- és hordalékfogók beépítésével és azok rendszeres karbantartásával.
- Az Únyi patak és a környezetének revitalizációja során a patak természetközeli kialakítását kell elérni a fafajták és egyéb növénykultúrák összehangolt telepítésével a rézsűjének stabilizációjával, az Únyi patakba levezető árkok vonalvezetésének a kialakításával, továbbá a vízépítési és karban tartási feladatok ennek megfelelő gyakorlatával.
- Gondoskodni kell a vízkárok után keletkező hordalék megfelelő lerakóhelyre történő elszállításáról vagy újra hasznosításáról.

C.7. A közterületek újra osztása a csapadékvizek fogadása, a zöldterületek és a közlekedési területek között

- Okos környezet kialakítása – a fenntartható környezeti erőforrás-gazdálkodás (megújuló energia, víz- és hulladékgazdálkodás), a levegőtisztaság javítását célzó intézkedések, a település klímaváltozáshoz való adaptációs képességének növelése, az épített környezet energia-hatékony kialakítása.
- A Fő utca felújításának vízrendezési tervvel való előkészítése.

C.8. A fenntartható közlekedési módok (gyaloglás, kerékpározás) feltételeinek fejlesztése (biztonságos infrastruktúra kiépítése)

- A gyalogosok és kerékpárosok által használt úthálózat fejlesztése
- A közterületek gyalogos és kerékpáros közlekedés figyelembe vételével történő szakaszos átalakítása

D. INTEGRÁLT - EGYÜTTMŰKÖDŐ TÉRSÉG TELEPÜLÉSE**D.1. Strukturált térszerkezetre alapozott partnerség kialakítása**

- Az átjárhatóság megteremtése a fizikai környezetben és a társadalmi kapcsolatokban
- Társadalmi felelősségvállalás erősítése, a döntésmechanizmus társadalmisítása útján
- A közösségi identitás erősítése, a helyhez kötődés fokozása a lakóhelyi és a munkahelyi körülmények javításával
- A településmarketing fejlesztése a térség-marketingbe ágyazva

D.2. A térségi települési kapcsolatok újra szervezése

- A térség közlekedésfejlesztése és a térség gazdaságának kapcsolati erősítése
- A térséget is érintő humánszolgáltatások fokozása
- Kistérségi és városi (Dorog, Esztergom) kapcsolatok építése

D.3. A tágabb térségi és nemzetközi kapcsolatok erősítése

- Fővárosi és a Megye székhelyi kapcsolatok feltárása, alakítása
- Kulturális és gazdasági alapú testvérvárosi kapcsolatok erősítése, hálózatos építése

2.1.2. Horizontális célok

Sárisáp azonosul a Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Konceptióban szereplő horizontális célokkal. (Területi és ágazati gazdasági, képzési-szakképzési, közintézményi együttműködések kialakítása, fejlesztése, Civil energiák felszabadítása, társadalmi tőke megerősítése, Az információs társadalomba való sokrétű bekapcsolódás fejlesztése). Ezek közül némelyik a településfejlesztés főirányában is megjelenik, míg más részük a specifikus célokban fogalmazódnak meg. Sárisáp horizontális céljait az alábbiakban jelöli meg:

Jó és okos kormányzás

A jó kormányzás alapvető fontosságú a település társadalmi és gazdasági fejlődése szempontjából. Ide tartozó elvek az elszámoltathóság, az átláthatóság, egyenlőség, jogrend érvényesítése, szükségletek iránti érzékenység, stb. A jó kormányzás irányelvei biztosítják, hogy a fejlesztések során megvalósuló finanszírozási mechanizmusok végrehajtása nyílt és átlátható legyen. A jó kormányzást veszélyeztető tényezők közül legártalmasabb a korrupció, mely hátráltatja a fejlődést.

Okos kormányzás a nyílt, átlátható és részvételen alapuló döntési folyamatok, ezek IKT⁴ alapú támogatását, a személyre szabott települési és közszolgáltatásokat, az adatkezeléssel kapcsolatos intézkedéseket és a fejlesztő szemléletű, innovatív kormányzást jelenti.

Esélyegyenlőséget kell biztosítani a fejlesztésekkel a különböző korosztályok számára a különböző nemek számára is. A nemek közötti egyenlőség elveinek alkalmazása megköveteli, hogy a férfiak és a nők egyenlő számban képviseltessék magukat a döntéshozásban, valamint a gazdasági, szociális, kulturális élet területén.

Társadalmi és területi kohézió erősítése

A fejlesztéseknek hozzá kell járulniuk a társadalmi és területi kohézió erősítéséhez, a szegénység kialakulásának elkerüléséhez, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez, a közösségek összetartozó erejének előmozdításához, a diszkrimináció minden formája elleni küzdelemhez. Erősíteniük kell az intézmények és szolgáltatások kohéziót növelő szerepét. A közösség összetartozásának alapja az egymás iránti felelősségvállalás.

Egészséges társadalom

Az egészséges települési társadalom elérése jelenti: a helyi polgárok egészségi állapotának javítását, (az egészségben eltöltött évek számának növelését), a fizikai és mentális egészség egyéni és társadalmi értéknek növelését, az egészségtudatos magatartás elősegítését, a területi egészség-egyenlőtlenségek csökkentését, valamint az egészségügyi ellátó rendszerhez való hozzáférés lehetőségének javítását. A prevenció intézkedésekhez kapcsolódnak a sport-, a szabadidős tevékenységek támogatásának és a helyszínek biztosításának városi kezdeményezése, a rekreációs célú fejlesztések előtérbe kerülése.

⁴ IKT: az Információs és Kommunikációs Technológiák olyan eszközök, technológiák, szervezési tevékenységek, innovatív folyamatok összessége, amelyek az információ- és kommunikációközlést, feldolgozást, áramlást, tárolást, kódolást elősegítik, gyorsabbá, könnyebbé és hatékonyabbá teszik.

ÁTFOGÓ CÉLOK		SPECIFIKUS/RÉSZCÉLOK	HORIZONTÁLIS CÉLOK		
ÁTFOGÓ CÉLOK	A AZ ÉRTÉKEKET MEGŐRZŐ, ÉRTÉK-TEREMTŐ FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS BIZTOSÍTÁSA	A.1. A kistérségi kapcsolatok erősítése hálózatépítéssel, közlekedésfejlesztési elemeivel	JÓ / OKOS KORMÁNYZÁS	TÁRSADALMI ÉS TERÜLETI KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSE	EGÉSZSÉGES TÁRSADALOM
		A.2. Kiegyensúlyozott települési térszerkezet, kompakt településszerkezet biztosítása			
		A.3. Fenntartható településüzemeltetést biztosító közműfejlesztések megőrzése, újak kialakításának elősegítése			
		A.4. A községfejlesztés a kulturális örökség, a táji- és a természeti értékek megőrzésével összehangoltan alakul			
		A.5. A községi népesség társadalmi összetételének megőrzése, demográfiai mutatói romlásának megakadályozása			
	B A GAZDASÁG DINAMIZÁLÁSA	B.1. A gazdaság szerkezetének javítása			
		B.2. Egyedi sajátosságon alapuló, magas hozzáadott értékkel bíró termékek és szolgáltatások fejlesztése			
		B.3. A helyi vállalkozások fejlesztése – a hatékonyság és a minőség iránti elkötelezettség, a társadalmi felelősségvállalás erősítése			
		B.4. Megközelíthetőség javítása a nagytérségi és a kistérségi kapcsolatok javításával			
		B.5. A település belső közlekedési kapcsolatainak fejlesztése			
	C A KÖRNYEZET MINŐSÉGÉNEK FEJLESZTÉSE	C.1. Egészséges környezet fenntartása			
		C.2. A kulturális örökség és a természet védelmének megfelelő fejlesztések elősegítése			
		C.3. A jól működő község, a lakókörnyezet fejlesztése, a közszolgáltatások fejlesztése			
		C.4. Az energiahatékonysági megoldások fokozása, az EU-ban megnyíló SECAP támogatási keretbe való bekerüléssel			
		C.5. A klímaváltozás hatásainak kompenzálása természetes és műszaki megoldásokkal			
		C.6. Az Únyi-patak és környezetének revitalizációja, a csapadékvíz rendszerben való szerepe megerősítésével			
C.7. A közterületek újra osztása a csapadékvizek fogadása, a zöldterületek és a közlekedési területek között					
C.8. A fenntartható közlekedési módok (gyaloglás, kerékpározás) feltételeinek fejlesztése (biztonságos infrastruktúra kiépítése)					
D INTEGRÁLT - EGYÜTTMŰKÖDŐ TÉRSÉG TELEPÜLÉSE	D.1. Strukturált térszerkezetre alapozott partnerség kialakítása				
	D.2. A térségi települési kapcsolatok újra szervezése				
	D.3. A tágabb térségi és nemzetközi kapcsolatok erősítése				

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és részcélok kapcsolata

Sárisáp társadalmi-gazdasági, táji-természeti és épített környezeti jövőképe megcélzott térségi szerepével összhangban a két legfőbb fejlesztési elven alapul, a fenntarthatóság elvén és a partnerség elvén.

Az átfogó célok és a specifikus/részcélok mind horizontálisan, mind pedig vertikálisan szoros, s egymást erősítő kapcsolati rendszert alkotnak.

Az adottságok felismerésével és megőrzését biztosító felhasználásával, azok minőségi szintjének megtartásával, szükség szerinti javításával Sárisáp legfontosabb célja a gazdaság dinamizálása, a lakosság életkörülményeinek egyre magasabb szintre emelése, a helyi munkaerő minél nagyobb arányú helyi foglalkoztatása, a helyi vállalkozások integrálása, a helyben jövedelmező munkahelyek fokozása. A lakókörnyezet minőségének emelése, a természeti, táji és épített környezet értékőrző fejlesztése kiemelt jelentőséggel bír az átfogó célok között, amelyek létrejöttét kiegyensúlyozottan és egymást erősítően kell biztosítani.

AZ ÁTFOGÓ ÉS RÉSZCÉLOK KAPCSOLATA, HOZZÁRENDELÉSI MÁTRIX

Az átfogó és részcélok kapcsolatának erősségét bemutató jelölések az alábbi táblázatban:

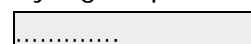
Erős kapcsolat

Közepesen erős kapcsolat

Gyenge kapcsolat

AZ ÁTFOGÓ ÉS RÉSZCÉLOK KAPCSOLATA, HOZZÁRENDELÉSI MÁTRIX

ÁTFOGÓ CÉLOK	AZ ÉRTÉKEKET MEG- ŐRZŐ, ÉRTÉKTE- REM-TŐ FENNTART- HATÓ FEJLŐDÉS	A GAZDASÁG DI- NAMIZÁLÁSA	A KÖRNYEZET MINŐSÉGÉNEK FEJLESZTÉSE	INTEGRÁLT - EGYÜTTMŰ- KÖDŐ TELEPÜ- LÉS
SPECIFIKUS/RÉSZ CÉLOK	A	B	C	D
A.1. A kistérségi kapcsolatok erősítése hálózatépítéssel, közlekedésfejlesztési elemeivel				
A.2. Kiegyensúlyozott települési térszerkezet, kompakt településszerkezet biztosítása				
A.3. Fenntartható településüzemeltetést biztosító közműfejlesztések megőrzése, újak kialakításának elősegítése				
A.4. A községfejlesztés a kulturális örökség, a táji- és a természeti értékek megőrzésével összehangoltan alakul				
A.5. A községi népesség társadalmi összetételének megőrzése, demográfiai mutatói romlásának megakadályozása				
B.1. A gazdaság szerkezetének javítása				

B.2. Egyedi sajátosságon alapuló, magas hozzáadott értékkel bíró termékek és szolgáltatások fejlesztése				
B.3. A helyi vállalkozások fejlesztése –a hatékonyság és a minőség iránti elkötelezettség, a társadalmi felelősségvállalás erősítése				
B.4. Megközelíthetőség javítása a nagytérségi és a kistérségi kapcsolatok fejlesztésével				
C.1. Egészséges környezet fenntartása				
C.2. A kulturális örökség és a természet védelmének megfelelő fejlesztések elősegítése				
C.3. A jól működő község, a lakókörnyezet fejlesztése, a közszolgáltatások fejlesztése				
C.4. Az energiahatékonysági megoldások fokozása, az EU-ban megnyíló SECAP támogatási keretbe való bekerüléssel				
C.5. A klímaváltozás hatásainak kompenzálása természetes és műszaki megoldásokkal				
C.6. Az Únyi-patak és környezetének revitalizációja, a csapadékvíz rendszerben való szerepe megerősítésével				
C.7. A közterületek újra osztása a csapadékvizek fogadása, a zöldterületek és a közlekedési területek között				
C.8. A fenntartható közlekedési módok „zöld” (gyaloglás, kerékpározás) feltételeinek fejlesztése (biztonságos infrastruktúra kiépítése)				
D.1. Strukturált térszerkezetre alapozott partnerség kialakítása				
D.2. A térségi települési kapcsolatok újra szervezése				
D.3. A tágabb térségi és nemzetközi kapcsolatok erősítése				

2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

A település mérete nem indokolja, hogy településrészekről külön – külön essen szó, sokkal inkább egyes területi jellemzők szerint lehet megkülönböztetni azokat.

Így lehet a településközpontját jelentő területről, a lakóterületekről, a vállalászási területekről, és a külterületekről beszélni, mint azokra szólóan a fejlesztési célokat értelmezni.

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A fejezet azokat a társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat, illetve keretfeltételeket határozza meg, amelyekre a településfejlesztési koncepció hosszú távú céljai elérése érdekében tekintettel kell lenni, és a településrendezési eszközök ezekre hatással lehetnek.

A lakónépesség számának és a korösszetételének alakulása fontos a településrendezés számára. A lakóterület, oktatási és rekreációs területek iránti igények és jellemzőik szempontokat adnak a település alakítása szempontjából. A közszolgáltatások mértékének és jellegének biztosítása az iskola, az óvoda és a bölcsőde területi igényével, idősek és egyéb inaktívak speciális ellátásával összefüggő szolgáltatások

Társadalmi alapadatok:

Ma az állandó lakosok száma 2804 fő. Az utóbbi időszakot tekintve (2011-2018) a népesség száma enyhén csökkenő tendenciát mutat.

A korcsoportok szerinti népességmegoszlás adatait figyelembe véve (az ún. korfa alakját vizsgálva) megállapítható, hogy a település népesség korösszetétele szerint lassan fiatalodó volt 2011-ben, azaz viszonylag kevés az időskorú, és ezzel párhuzamosan magas a gyermekek aránya a lakónépességben belül. Az egyes egymás utáni korosztályok létszámbeli változása sem egyenletes (nagy ugrások tapasztalhatóak), ami a korosztályonként eltérő igények kielégítésének tervezhetőségét, gazdaságosságát nagyban rontja.

2011-ben a 25 évesnél idősebb korú népességben belül a felsőfokú végzettségűek aránya a megyei átlagot (15 %) nem érte el. A településen ez a mutatószám 9,4 % volt. Figyelemre méltó azonban, hogy 2001-ben még csak 6,2% volt ez az érték.

A 2011-es népszámlálás adatai alapján a nemzetiségi hovatartozását megjelölő lakosság 85 %-a tartja magát magyarnak. A kisebbségek közül a legnagyobb a szlovák nemzetiség aránya (11 %), jelentős a német (2%).

Sárisápon is megfigyelhető jelenség az egy családból álló háztartások számának dominanciája (71,5 %), és a nem családháztartások igen magas aránya (28,5 %).

A községben kimutathatók ugyan bizonyos státuszbeli különbségek a lakosságon belül, de alapvető és tartós társadalmi konfliktussal a településen nem kell számolni. Sárisápon szegregátumok, telepek kialakulása nem tapasztalható.

Sárisáp községre jellemző a különböző civil szerveződés, amit jól mutat a civil szervezetek száma is. Ezek a szervezetek a közösségi élet számos területét lefedően megtalálhatóak a községben: egészségügy, oktatás, sport, kultúra, népművészet, hagyományőrzés, érdekképviselet, hitélet, szabadidős tevékenységek, stb. A közép- és hosszútávú településfejlesztési célok meghatározásakor van kikre építeni a civil szervezeteket tekintve. Megjegyzendő, hogy az egyes szervezeteket összehasonlítva a civil szervezetek aktivitása igen változó.

Gazdasági alapadatok:

Sárisápon 2001 év végén ezer lakosra 64,6 működő vállalkozást regisztráltak, 2011-ben 88,3-at. Az egy lakosra jutó jegyzett tőke 2017-ben 65.800 Ft volt, ez 2010 óta folyamatosan emelkedő tendenciát mutat, de a megyei átlagot nem éri el. Az iparűzési adó esetében is ugyanez a helyzet.

Sárisápon a kisebb létszámú vállalkozások a jellemzőek. 2011-ben 121 db 1-9 fős működő társas vállalkozás és 5db 10-49 fős volt. 50 főnél többet foglalkoztató cég nem létezett.

A vállalkozások profilja az évek során folyamatosan bővült, a statisztikai adatokban is 2011-ben megjelentek új tevékenységi csoportok, szinte mindegyik a szolgáltatási ágazat területéről. Érezhető a gazdasági szerkezet változása a kereslet és a jövedelemtermelő lehetőségek hatására.

A település gazdasági fejlődésében mindig is meghatározó jelentőségű volt a főváros és más nagyobb városok közelsége. Sokan a közeli településeken dolgoznak, melyből kifolyólag a lakosság nagy része napi rendszerességgel ingázni kényszerül. A naponta eljáró foglalkoztatottak aránya 2011-ben 74,9%. A sárisápi vállalkozások a helyi lakosokat részesítik előnyben a szaktudás mellett. A munkanélküliségi ráta a megyeinél rosszabb, az országos átlagnál sokkal jobb.

Környezeti alapadatok:

Sárisáp 1427 ha nagyságú közigazgatási területének kb.85%-a termőterület, a többi művelés alól kivett. A külterületen a mezőgazdasági művelés dominál, összes termőterület alig 10%-a erdőterület. A mezőgazdasági területek nagy hányada szántóföldi természetű, de számottevő a gyepgazdálkodási, (rét, legelő) területek, és az egyre alulhasznosítottabb kertés, szőlős területek aránya is.

A település belterületén kedvezőek a zöldfelületi rendszer adottságai: a beépített területek döntő hányadát a magas zöldfelületi borítottságú falusias és kertvárosias lakóterületek adják. A közcélú zöldfelületek aránya és területi eloszlása sok hasonló léptékű településhez képest jónak mondható, továbbá jelentős fejlesztési potenciál rejlik a meglévő szabadterületek zöldfelületi hasznosításában.

A település területén légszennyezéssel járó ipari tevékenységet nem folytatnak. A helyhez kötött légszennyező forrásokon légtérbe jutó szennyező anyagok zömmel a hőenergia termelésből erednek, ezek mennyisége nem haladja meg a területi kibocsátási határértéket és nem okoznak jelentős légszennyezést. A közlekedési eredetű légszennyezésben a belterületen áthaladó 1121 jelű út gépjárműforgalma a szomszédos területeken okoz légszennyezés és porterhelést.

A településen a zajterhelés legjelentősebb forrása a közlekedés. Lakóterületen, illetve a közelében jelentős zajkibocsátású telephely, szórakozóhely nem működik.

A község szennyvíz-elvezető hálózata kiépült. A felszíni vizek befogadjaként működő Únyi-patak vízminőségét a mezőgazdasági területekről történő bemosódások és a hordalék lerakódása veszélyezteti. A település belterületén a kommunális hulladékok szelektív gyűjtése és elszállítása szervezett formában történik. A hulladékszállítást a Vertikál Közszolgáltató Nonprofit Zrt. végzi.

Az árvízvédelmi vonalak által, belvízrendszer védelmi szakasz által nem érintett a település. Sárisáp a vízügyi ágazat által nyilvántartott árvízzel veszélyeztetett települések között nem szerepel. Az előforduló „árvízi” elöntés a vízelvezető rendszer fokozottabb karbantartásával, a szélsőséges csapadékesemények elvezetésére történő alkalmassá tételével kizárható.

Lakóterületek fejlesztése

A hatályos szabályozási terv által kijelölt új és a már kialakult, de még beépítetlen telektömbökben meglévő telkek összesen 47 hektárnyi lakóterületi fejlesztésre igénybe vehető területet tesznek ki, amelyeken közel 400 db építési telek alakítható ki. Ezek felülvizsgálata indokolt.

A község állandó lélekszáma 2804 fő. Mind a gazdasági, mind pedig az általános és sajátos társadalmi hatásokat és folyamatokat figyelembe véve a lakosság száma előreláthatóan nem fog jelentősen változni. A várható trendekhez igazodva a foghíjtelkek beépülését követően sem lesz szükség ilyen jelentős területigényű lakóterületi fejlesztésekre. Ezért a lakóterületi fejlesztésre szánt területek

egy részét célszerű felülvizsgálni, esetleg a kevésbé jó adottságúakat átsorolni más területfelhasználásba. Lakóterületi fejlesztést csak belterületen és megfelelő infrastruktúra biztosítása mellett lehet megvalósítani.

A felülbírált és a továbbiakban is megtartott lakóterület-fejlesztések ütemezett megvalósítása biztosítja a várható építési telekigények kiszolgálását, valamint a település jelenlegi szerkezetének megőrzését. A már meglévő kijelölt lakóterületeken, valamint a még kedvező adottságú más célra kijelölt, de esetleg lakóterületi fejlesztésre is elfogadható területeken az önkormányzatnak a tulajdonosokkal együttműködve indokolt meghatározni a fejlesztési ütemeket. A jelentkező igények függvényében fokozatosan lehet a lakóterületeket előkészíteni és beépíteni. Ennek megfelelően kell támogatni a közműfejlesztéseket.

Turizmus

Természeti adottságaiból fakadóan a kistérség ideális célpont a szabadidejüket természet közelben eltölteni kívánók számára. Az aktívabb kikapcsolódást kedvelőknek a község környezete kínál lehetőségeket a természet értékeinek gyalogosan, biciklivel vagy lóval történő felfedezésére, vagy a horgászó mellett ülve. Sárísáp a turisztikai lehetőségekhez kapcsolódó szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztésével/kialakításával tudja erősíteni turizmusát, mely a helyi gazdaság számára is előnyös.

3.2 A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változásokra

Sárísáp településszerkezetét markáns domborzati adottságok, az Öregárok menti völgyi jelleg, a bányászati múltból fakadó környezeti jellemzők alakították, amelyekhez a szerkezetet befolyásoló természeti meghatározottság is hozzájárult.

A szerkezetet is meghatározó műszaki infrastruktúra hálózatok elemei közül a közlekedési hálózatok és a közművek nyomvonalainak azonosítása szükséges.

Fentieken túl a község területén feladatot a meglévő úthálózat karbantartása, illetve jobb minőségű kiépítése, továbbá a hiányzó szakaszokon, utcákban a szilárd burkolatú teljes kiépítés jelenti. A szabályozási szélességek növelése elsősorban a dombvidéki részekben, valamint a kijelölt lakóterületeken képez településrendezési feladatot.

Közmű hálózatok esetében az új beépítésekhez a már meglévő, illetve tervezett hálózatokat a várható közműigények alapján kell továbbfejleszteni. A területfelhasználással kapcsolatos beépítés-fejlesztések esetében, ahol új közterület kerül kiszabályozásra, a közművek kiépítése csak egységes rendszerben lehetőleg elő-közművesítéssel, összközműves ellátással javasolt.

A területhasználati változást a hatályos településszerkezeti tervhez képest a lakóterületi fejlesztésekre kijelölt területek csökkenése, a településközponthoz kapcsolódó lakóterületi és rekreációs területi besorolások bizonyos módosulása, korrekciója képezi. A külterületi területhasználatban a tervezett erdők területi módosulása, az erdők egy részén a természeti területek kijelölése szükséges.

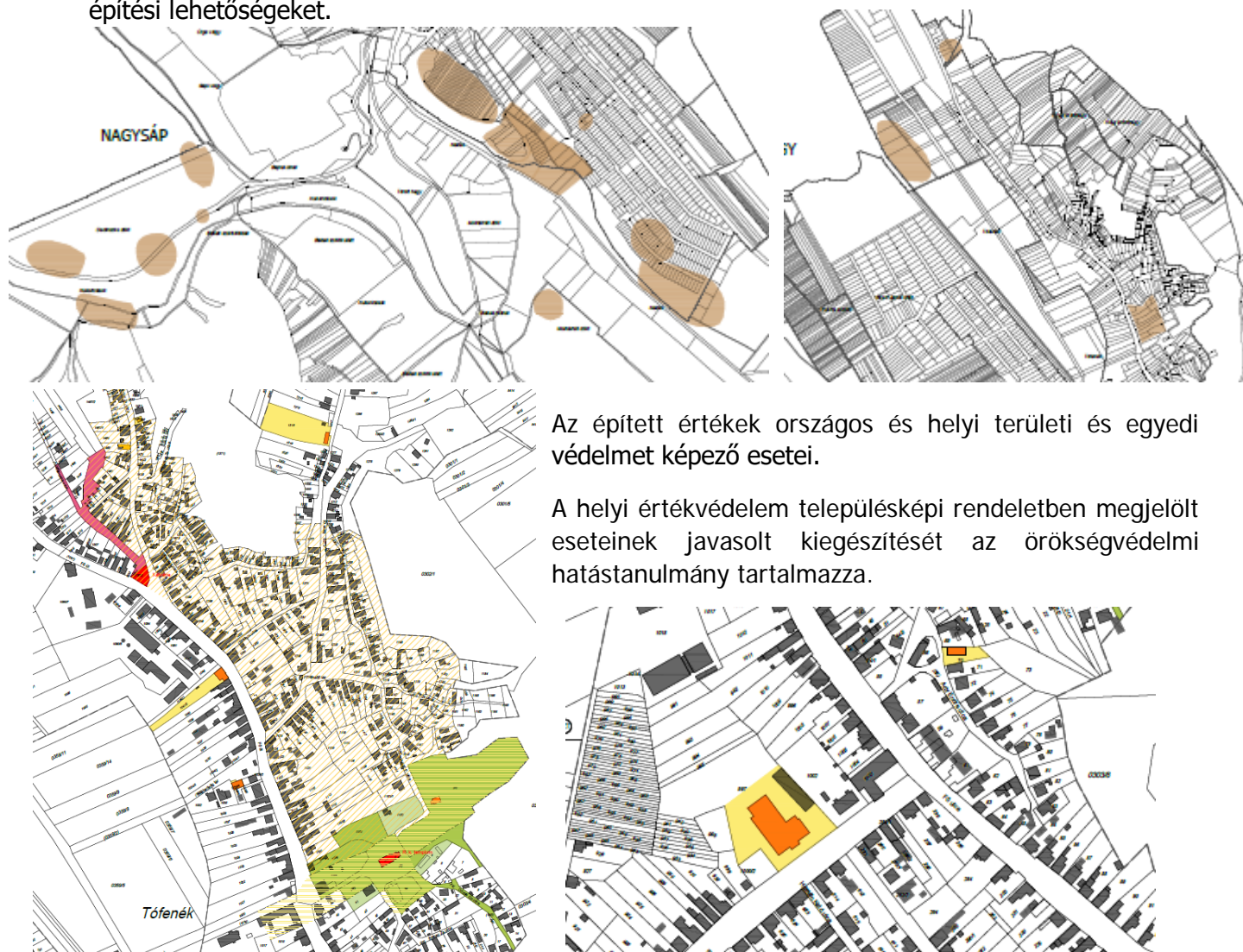
A tervezett közúti közlekedési hálózatban korrekciók szükségesek. Indokolt kiemelten foglalkozni a kerékpáros közlekedés és gyalogos útvonalak kijelölésével. Szükséges megjelölni a térségi kapcsolatokat biztosító utak jellemzőit, a megvalósítás szempontjából megfelelő helyét.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre

Az örökségi értékek bemutatását, azokkal kapcsolatos megállapításokat a koncepcióval egyidejűen készült örökségvédelmi hatástanulmány tartalmazza részletesen.

Törekedni kell az utcaszerkezet, a tömb- és a telekstruktúra megőrzésére, amely meghatározza a település térarányait, a tervezett épületek léptékét. A fejlesztéseknél fontos az új létesítmények megfelelő építészeti eszközökkel való környezetbe illesztése, (mérsékelt tömegalakítással, tömegformálással, hagyományos arányrendszer-kialakítással, anyaghasználattal, stb.). Az építetők befolyásolása a települési hagyományok megőrzésére (a beépítési jellemzők, a tetőfedés módja, és az építőanyagok használata) és az igényes építészeti kialakításra nehéz feladat. Ennek egyik eszköze a településképi rendelet szabályozása. Míg a helyi építési szabályzat a telekalakítást, a beépítési mértéket, az épületek magasságát szabályozza. A másik eszköz a meggyőzés, amelyben nagy segítséget jelenthet a Településképi Arculati Kézikönyv használata, a településképi eljárások során a konzultációk alkalmazása.

Régészeti lelőhelyek az alábbi településrészekben befolyásolják a területhasználati változásokat, az építési lehetőségeket.

Az épített értékek országos és helyi területi és egyedi védelmet képező esetei.

A helyi értékvédelem településképi rendeletben megjelölt eseteinek javasolt kiegészítését az örökségvédelmi hatástanulmány tartalmazza.

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

Az önkormányzat elsődlegesen a jogszabályokban meghatározott és előírt eszközökkel segíti a településfejlesztés, így mindenekelőtt ide sorolható a tervezett fejlesztések megvalósításának jogi (és részben fizikai, illetve pénzügyi) lehetőségét megteremtő helyi jogszabályok, a képviselőtestület által hozott rendeletek (pl. szabályozási terv, építési szabályzat, vagyonrendelet, költségvetési rendelet stb.) Ezeket egészítik ki a jogszabályi kötelezettséget nem feltétlenül jelentő stratégiák, koncepciók, amelyek a társadalmi, gazdasági élet egy-egy részterületének fejlesztési irányait határozzák meg (környezetvédelmi program, kulturális koncepció, sport koncepció, vagyongazdálkodási terv).

A nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek körébe tartoznak:

- > a szabályozási tevékenységek,
- > településfejlesztési és -rendezési szerződések,
- > ingatlangazdálkodás
- > településmarketing célú tevékenységek,
- > helyi kedvezmények biztosítása (magántőke mobilizálása érdekében)
- > koordinációs és egyeztetési mechanizmusok kialakítása és működtetése
- > pályázati lehetőségek figyelése, kihasználása

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósulását szolgálhatja az önkormányzati vagyonnal (ingatlanokkal) történő hatékony vagyongazdálkodás. Ennek érdekében szükségessé válhat a vagyonelemek racionalizálása: a forgalomképes vagyon áttekintése és a vagyonelemek összevetése a fejlesztési célokkal. Ennek eredményeként egyes vagyonelemek értékesítésére, illetve új vagyonelemek megszerzésére (megvásárlására) kerülhet sor, annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló vagyon a fejlesztési célok érdekében jobban hasznosítható legyen.

Az önkormányzat adópolitikája egyrészt a tervezett önkormányzati fejlesztésekhez szükséges saját erő biztosítása miatt fontos szempont, másrészt azonban a befektetésösztönzési és vállalkozástámogatási célok megvalósításának is fontos eszköze. Ennek érdekében továbbra is fontos szempont, hogy a helyi adók rendszere legyen kiszámítható, és az ne veszélyeztesse a vállalkozások működését. A nagyobb adóbevétel természetesen az önkormányzati gazdálkodás stabilitása szempontjából kívánatos, azonban ezt semmiképpen sem új adók bevezetésével vagy a meglévők növelésével célszerű elérni. Cél, hogy az új, lehetőleg nagyobb termelő vállalkozások településre vonzása, a turizmuságazatban termelődő bevételek, illetve a már itt lévő vállalkozások megerősítése egyre jobban járuljon hozzá az adóbevételek növekedéséhez.

Az Önkormányzat a település területén tevékenykedő ingatlanfejlesztőkkel kölcsönösen előnyös településfejlesztési megállapodások megkötésére törekszik. Ezen egyezségeket célja, hogy a Képviselőtestület építési jogokat keletkeztető - településszerkezeti tervi, szabályozási tervi jóváhagyásáról szóló - döntései nyomán felértékelődő területek ingatlan-érték különbözetének egy része az Önkormányzat közcélú fejlesztéseire legyen fordítható. Az ilyenfajta Önkormányzat és magánbefektetők között létrejövő megállapodások megfelelő formáját jelenti a településrendezési szerződés. A megegyezések eredményeképp a település közcélra - pl. zöldfelület, parkolók, játszótér létesítése, intézményfejlesztés céljára - felhasználható telkekhez, ingatlanokhoz jut, esetleg a vállalkozó konkrét fejlesztést, illetve fejlesztési források biztosítását ajánlja fel.

A fejlesztési célok megvalósításáért felelő menedzsment szervezeti kereteit egyrészt az önkormányzat SZMSZ-ében rögzítettek szerint, az általános gyakorlatnak megfelelően a település

polgármestere, képviselőtestülete és annak szakbizottságai adják, amely testületek egyben a szükséges döntési kompetenciával is rendelkezik. A bizottságok egyben a társadalmi partnerség (nem kizárólagos) fórumai is, miután azokban nem képviselő tagok is közreműködnek, akiket a bizottság hatáskörébe tartozó kérdésekben a képviselőkkel azonos jogkörök illetnek meg. A társadalmi partnerek bekapcsolását biztosítja továbbá, hogy mind a képviselőtestület, mind a bizottságok nyilvános ülésein tanácskozási joggal vehetnek részt a különböző társadalmi szervezetek képviselői.

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A településfejlesztési koncepció tervezése számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatjuk rájuk a fejlesztési célokat és az azok elérése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor részint az információk hiányos jellege miatt, folytonos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, amit jelenleg nem, vagy csak hiányosan ismerünk, illetve amelyek befolyásolhatósága a településfejlesztési koncepció megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan koncepcióban lefektetett célok sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan visszacsatolási mechanizmus nélkül, amely alapján a koncepció-alkotási folyamat minden pontján újból és újból be lehet avatkozni, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a monitoring rendszer biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni lehet, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékolttól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a koncepció végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a koncepcionális célok korrekciójára is sor kerülhet.

E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a koncepcióért felelős menedzsment eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik.

Az eredmények áttekintése és értékelése:

A településfejlesztési koncepció átható monitoringja: a 2024-as évet követően kerül rá sor, amikor a következő EU tervezési és költségvetési időszakot látva arra kezd felkészülni a település. A monitoring tevékenység célja ebben a stádiumban a koncepció sikerességének áttekintése és az új tervezési időszak feladatainak meghatározása. Annak érdekében, hogy ne ebben a stádiumban szembesüljön a településvezetés az esetleges lemaradásaival, köztes időtávok beiktatása is javasolt.

Kétévente elvégzett monitoring: ezek a rövidebb időszakok kétéves bontásban újabb lehetőségeket nyitnak meg a település előtt. A kétéves periódus lezárásával áttekinthetők az elvégzett feladatok a koncepció szintjén. A monitoring célja, felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezet figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre, és összegezni az operatív szinten elvégzett feladatokat. Ebben az időintervallumban a monitoring feladata sokkal inkább a koncepció finomra hangolásának, azaz operatív feladatai végrehajtásának ellenőrzésére koncentrálódik. Szükséges a vonatkozó ágazati stratégiák esetleges megváltozásának nyomon követése, csakúgy, mint az időközben elkészült járási, megyei, és - amennyiben releváns - az országos területfejlesztési, területrendezési tervek hatásának értékelése.

SÁRISÁP KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

MEGBÍZÓ:

SÁRISÁP KÖZSÉG

ÖNKORMÁNYZATA

2523 Sárissáp, Fő utca 123.

Polgármester: Kollár Károly

Főépítész: Lux Éva

TELEPÜLÉSRENDEZÉS; ÉPÍTÉSZETI ÉS TÁRSADALMI VONATKOZÁSOK:

PRO-TERRA Kft.

1138 Budapest, Esztergomi út 18. I/3.

S. Vasi Ildikó

vezető településtervező, okl. építészmérnök, okl. szociológus

Szilágyi Csilla

okl. településmérnök

KÖZLEKEDÉS:

MOBIL City Bt.

2131 Göd, Bodza u. 2.

Dr. Macsinka Klára

okl. építőmérnök, közlekedéstervező

Szücs Gergely

okl. építőmérnök, közlekedéstervező

TERMÉSZETI KÖRNYEZET, TÁJÉPÍTÉSZET, KÖRNYEZETVÉDELEM:

TOPOLAND Bt.

2040 Budaörs, Patkó utca 1. 4. em. 31.

Tóthné Pocsok Katalin

okl. kertészmérnök, táj- és kertépítész, vezető településtervező

KÖZMŰVEK, ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS:

HÍR-CSATORNA BT.

1026 Budapest, Gárdonyi Géza út 38. 1. em. 1.

Földesné Thurn Judit

okl. településmérnök

KÉSZ Közmű és Energetikai Tervező Kft.

1016 Budapest, Naphegy u. 26.

Hanczár Zsoltné

okl. építőmérnök

RÉGÉSZET

Archeo-Art Bt.

2119 Pécel, Csiktarcsa u. 8.

Vágner Zsolt

okl. régész

2021. 11.